

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI Ч. 115. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 19-го травня 1938. No. 115. Jersey City, N. J., Thursday, May 19, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. (For „Свобода“: 487898 4-0237. — Tel. Y. H. Corbett 4-1016. 4-0807.) THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКІ ДЕМОКРАТИ НЕ ПОСЛУХАЛИ СВОГО ПРОВОДУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Хоч президент національного демократичного комітету, Джеймс Фарлі, радив філядельфійським демократам узяти на кандидата на губернатора Томаса Кенеді, то вони не послухали його ради і таки взяли собі Джорджа Ерла. Томас Кенеді був висунутий і одобрений Джаном Луїсом, президентом К.П.О. В губернаторських переговорах Джордж Ерл дістав велику більшість голосів, а Томас Кенеді перепав. Дістав також малу кількість голосів републиканський кандидат Гіфорд Піншот.

ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ШИРОКОГО СЛІДСТВА В СПРАВІ ГЕРСОНА.

НЮ ЙОРК. — Спеціальна комісія стейтової легіслатури приготувала широке слідство в справі пофальшування судових реєстрів комуністичного діяча Гersona. У зв'язку з тим слідством згадана комісія вгляне також у цілу діяльність ньюйорських муніципальних судів.

ГОВОРЯТЬ СОБІ ПРАВДУ В ОЧІ.

НЮ ЙОРК. — На бенкеті правників у Нью Йорку говорив, представник з Джерзі Сіті, Вільям Джордж. Він глумливо сказав, що хоч походить з стейту Нью Джерзі, то не має з собою паспорт, бо в тому відношенні населення в Нью Джерзі має більше свободи, ніж ньюйорське населення. Тому ньюйорчани повинні більше пильнувати своєї демократії, а не критикувати так гостро заряду Джерзі Сіті за те, що він відмовляється деяким радикальним бесідникам дозволу на віча. А коли на салі роздалися протестуючі гудіння, Джордж додав, що в Джерзісітському судівництві ніхто не змінює судових реєстрів, як це роблять у Нью Йорку. Один ньюйорський суддя тим образився і опустив салю.

РОЗБИВСЯ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Пропає великий пасажирський літак, у якому було дев'ять пасажирів. Побойоється, що він мусів десь у горах розбитися. В той час панувала в тих околицях велика мряка. Біля п'ятсот людей вибралося в гори на розшуки літака. Цей літак був найшвидший відомий пасажирський літак на світі.

ГІГЕН ЖУРИТЬСЯ, ЩО МАЛО ЗЛОЧИНІВ.

НЮ ЙОРК. — Головний прокуратор Кінгс Кавніті, Гіген, на бенкеті заявив, що в останніх часах серед злочинців у Брукліні великий спокій. Злочинці, безперечно, є. Але чомусь вони сидять дуже тихо. Гіген зазначав, що ця тиخість непокоїть його, бо не виключене, що злочинці щось тихцем плянують. Він також закликав публіку, щоб звертала пильну увагу на підозрілих людей у своїх околицях. Бо з весною, коли діти виходять бавитися на вулицю, в укритті можуть чигати злочинці з половим збоченням. Це саме „сезон“ на того роду злочини.

БРАЗИЛІЙЦІ ЗАТІСНЯЮТЬ ДРУЖБУ З АМЕРИКОЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійська преса постановила містити довші статті про життя Злучених Держав Америки, щоб у той спосіб викликати духове зближення між Бразилією й Америкою.

ПЕРЕДБАЧАЄ ПРОГРУ ЯПОНІЇ.

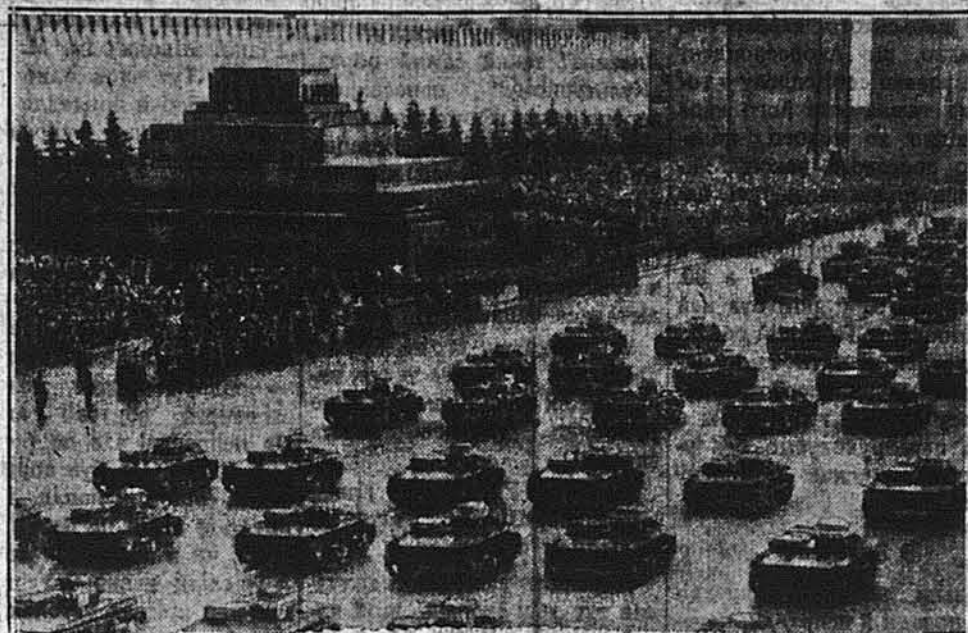
НЮ ЙОРК. — Китайський амбасадор до Вашингтону, д-р Ванг, дякував прилюдно американцям за їх поміч Китаєві і разом передсказував, що, не звертаючи уваги на мілітарну вищість Японії, Китай остаточно таки переможе. На тому ж бенкеті бувший американський амбасадор до Німеччини, Джералд, сказав, що в нинішню пору коло тридцять мільонів китайців внаслідок війни втратили притулок і волочаться по широких китайських просторах.

І ГОНОР УРЯТОВАНИЙ І КОСТІ ЦІЛІ.

ГАВАНА. — Посварився гаванський летун Парла з гаванським журналістом Скарпеттою і рішили, що їх честь може врятувати тільки двобій. Пішли вони битися на револьвери. Стрелив один — хибив. Стрелив другий — теж хибив. Опісля вони ще по разі стріляли і хибляли. Накінець подали собі руку і, задоволено зідхнувши, що їх честь урятована, пішли додому.

СТО ТИСЯЧ ДЛЯ ЖИДІВСЬКИХ УТІКАЧІВ.

НЮ ЙОРК. — Комітет жидівських утікачів з Німеччини дістав чека на сто тисяч доларів з маетку покійного Джекоба Факса, який записав частину свого майна на ту ціль.

ДИКТАТОРИ ПОКАЗУЮТЬ СИЛУ.

Зприводу свята Першого Травня московська диктатура показала світові свою силу. Вивели повзи, механізовані гармати, вислали з фабрик сотки тисяч фабричних робітників і казали їм маширувати Червоною Площею в Москві перед диктаторською кідкою, що стояла на платформі під мавзолеєм, де зложена мумія Леніна. У цей спосіб диктатори стараються викликати враження своєї великої потуги.

НАШСТИ І КАПІТАЛІСТИ.

Американський кореспондент у Берліні, Отто Толіус, твердить, що німецькі капіталісти вже давно погодилися з тим, що годі думати далі про фашизм як про заговор капіталістів. Праця і капітал віддані в Німеччині цілковито службі держави. Панування аристократичної класи, як було за часів кайзера, тепер у Німеччині неможливе.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

А.Т.Е. повідомляє: Цього місяця зачнеється дальший етап реалізації кольонізаційного плану на просторі тернопільського воєводства. На частках від 5 до 7 гектарів повстануть оселі з розпарцельованих урядом маєтків у Тернопільщині, Заліщищині, Копичинщині, Бережанщині й Брідшині.

„ЖИДИ ХОТЯТЬ МЕНЕ ЗАРІЗАТИ НА МАЦІ“.

В містечку Домброва в сокульській повіті (коло Білостоку) трапився такий припадок: Підчас ревізії, що її переводили в склепі Хани Езровіч, три урядовці скарбової контролі, шукаючи пацкованого тютюну, прибув припадком до цього льокалю 12-літній В. Каленік, що шукав крадця, який живе в цьому ж домі. Хана Езровіч скористала, що ввійшов хлопець, і намагалася втекти. Один з урядовців, що проводили ревізію, замкнув двері, щоб перешкодити втечі. Настраний цим хлопець вибив шибу в вікні, щоб добути надвір. Підчас вискакування крізь вікно скалічив собі руку й лице. На вулиці хлопець зачав кричати, що жиди хотять його „зарізати на маці“. Цим криком викликав він збіговисьце людей з ярмарку. Товпа, підбурена видом покрявавленого хлопця, кинула безкритично на жидівські страгани, знищила їх і вибила шиби в декотрих домах. Підчас заколоту потовкли кілька осіб. Сильніший відділ поліції, що прибув на місце, завіз у короткому часі спокій і порядок. У зв'язку з цим припадом арештували кілька нападців.

ЯКИХ „ВІТЕРАНУ“ НЕПОДЛЕГЛОСЦЬОВИХ“ ФАБРИКУВАЛИ В НЕСВЕЖІ.

Цими днями вихили в Несвежі „фабрику“ ветеранів польських самостійників. Справою зацікавилася прокуратура. Ревізійна комісія здала виказ осіб молодих річників, що учасли в повстанні не брали, а їх зачислили до повстанців та предложили до відзначення. Це Б. Таврогінський, С. Шаблевський, Я. Нуровіч, Б. Носовіч, Е. Годицький-Свірко й жінка старости Г. Курочника (уродж. 1919-го р.).

130-КАРАТОВИЙ БРИЛІАНТ.

До Бомбаю приїхав представник великої ювелірської лондонсько-ньюйорської фірми, щоб продати відомий бриліант „Джонкер“ одному з індійських князів. Діамант „Джонкер“ важив 726 каратів і тому його поділили на 12 частин та негайно їх продали. Дотепер не продали ще найбільшого бриліанта, що по ошліфуванні важить 130 каратів. Ціна його 220,000 фунтів стерлінгів. Хоч цей бриліант менший від бриліантів „Зоря Африки“ і „Калімен“, що є власністю англійського короля, то перевищує їх блеском і грою барв.

ВТРУЧАЮТЬСЯ ДО СПРАВ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

В Холмщині, а це в Холмі, в Рейовіч і у Сарині відбулися публічні віча, організовані „Т-вом Розвою Зем Висхідних“. Віча займалися діяльністю православних духовників „Газета Польска“ (ч. 97) пише в тій справі: „Зібрані ствердили, що православна церква стала розсадником русизму й ухвалили резолюцію, що нею домагаються м. ін. ведення науки релігій й проповідей по польськи, строги контроль над діяльністю православних духовних та ліквідації замкнених церков“.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ КІНОТЕАТР У ВІДНІ.

Одна німецька фільмова фірма приступила до будови величезного кінотеатру на майбутній Шмелль у Відні. Кіно буде мати кількадесят тисяч місць.

В КОГО БІЛЬШЕ ВАРВАРСТВА?

Мешканці села Домброва, пов. Ряшів, заважали, що 48-літній торговець Мендель Вільдман та його син Леон анушались над конем, що їх віз до Ряшева. Кільканацять осіб станули в обороні коня, а Владислав Полек і Войтіх Волек з Бендзімисля важко побили ворчником Вільдмана та його сина. Старий Вільдман помер за кілька годин у шпиталю. Обоє ревних „оборонців“ коня поліція арештувала.

„ВНЕСЬМИ І МИ НАШОН КУЛЬТУРЕН ДО АФРИКИ“

Такий напис мали нагоду читати мешканці Львова на вантажному авті, що розіздано до вулицями міста — для пропаганди за кольонію...

КРИВАВИЙ ЗУДАР З ВАТАГОЮ ЦИГАНІВ.

Коло Дебрета над чесько-словацькою границею був удар між жандармерією й ватагою лачкарів-циганів. У ударі один жандарм убитий, другий тяжко ранений. Циганів арештували.

ЩУРІ ПІД ПАРИЖЕМ.

Загально відома правда, що щурі є розсадниками чуми. Однак не всі знають, скільки тих поганих звірів є по великих містах.

Найбільше щурів має, кажуть, Париж. Чудова дільниця інвалідів замітна тим, що є там чимало пустих мешкань, яких ніхто не хоче винаймаючи через язву щурів. Парижане пояснюють собі це тим, що при будові нової каналізації змінили напрям підземних рур, відтинаючи щурам доступ до Секвани.

Один гість, що мешкав у першорядному готелі в люксовій дільниці Лювру, застав одного разу щура у ванні. Він покликав мерщій власника готелю та показав йому несамолюбство — на його думку — явище. Але господар відповів спокійно, не переймаючись: „Якби ви знали, скільки щурів надоліни в каварні... Там їх так багато, що вони преспокойно вганяють собі поміж столики, проте гості не роблять собі нічого з тих дивоглядних перегонів“.

КОНФІСКАТИ В КРАЇНІ „КЛЯСІЧНОЇ ДЕМОКРАТІЇ“

УЖГОРОД. — Народньо-християнський часопис „Свобода“ з 3. травня ц. р. появилася з чотирма білими плямами у чотирьох статтях чи новинках, з яких одну статтю сконфісковано в цілості, навіть із заголовком. В інших статтях пишеться про те, що далі робити українському народові на Закарпатті. І стверджується, що наша доля буде така, яку собі самі створимо. І буде опера на національним освідомленні й праці між нашим народом, а не на хитрим політиканстві, дурманенні українських мас ріжними інтернаціональними теоріями, кацапством чи іншим „затемнюючими продуктами“. В другій сконфіскованій статті були протести проти цього, що урядові місця на українській землі обсаджуються неукраїнськими людьми. В третій статті було порушене жидівське питання і стверджено, що жиди „чуються тут у нас більші пани ніж ми, історичне населення“. Четверта стаття цілком сконфіскована, тож не можна навіть догадатися, про що там була мова.

ДО ОБЕДНАННЯ!

УЖГОРОД. — З приводу сільських виборів виває „Українське Слово“ до обєднання в один нарід з одною мовою, бо „зроблено вже з нас аж три народи“. А „Свобода“ пише, що всі народовці, просвітники і ті свідомі українці, що є в „ріжних партіях“, повинні знати, що нині „між свідомими українцями нема ніяких ідеологічних ріжниць“ і тому всі свідомі українці, без огляду на їх партійну приналежність, не повинні при виборах підпірати „зайдів та чужинецьких політичних шахраїв“. Вони повинні станути до виборів обєднано і йти спільно рука в руку, бо таким робом заставиться „власть імущих“ числитися з українцями. А крім того скріпимо тим чином наш рух, себто зближимо себе до того ідеалу, який повинен здійснитися, щоб „у нашій хаті була наша правда і сила і воля“.

СЕЛЯНИ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

УЖГОРОД. — Селяни з села Квасово на Закарпатті помістили в ч. 26 „Українського Слова“ лист, звернений до греко-кат. єпископа Стойки, в якому домагаються, щоб їх священник не виголошував проповіді мадярською мовою, бо їхні діти вже тої мови не розуміють. У листі сказано ще таке: „Булаб дивна річ, щоб наше село Квасово, яке зуміло зберегти свою народність у таких тяжких часах, далі мадяризувалося під впливом церкви в словянській республіці та в автономній Підкарпатській Русі“.

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Українське життя в Румунії цілковито здавлене. Припинений усякий газетний чи книжковий рух. Нема можливості вести примітивну культурну роботу. Ці справи розбирає, чи повинна розібрати, Літа Націй, але ледви, чи з того вийде для Українців у Румунії що добре.

ТИСНУТЬ СІМ МІЛІОНІВ, А ПЛАЧУТЬ ЗА СТО ТИСЯЧАМИ.

ВАРШАВА. — Вся польська преса накидається мокрим рядном на українців, що домагаються автономних прав для українських земель із сімома мільонами українців. Та сама преса визнає останніми словами Чехословаччину за те, що не дає автономії для сто тисяч поляків у Шлеську.

ЗАХОВУЮТЬ ЗАМОК ВИШНЕВЕЦЬКИХ.

ЛЬВІВ. — На Поліссі буде відреставрований старий замок князів Вишневецьких як велика польська історична пам'ятка. На те будуть видані державні гроші. Це той замок, де колись жили українські роди, але який потім став осідком князя Яреми Вишневецького, зрадника українського народу, що став героєм у повісті Генрика Сенкевича „Огнем і мечем“.

ХТО ПОІХАВ НА „ГОСТИНУ“?

ПРАГА. — В чеській прогульці, що внімала до Москви на першотравневій торжества, були чеські державні урядовці, приватні вчителі, журналісти, письменники і члени профсоюзів. Виїхали також чеські послі-комуністи і члени чеської партії народних соціалістів. Усім їм дали Совети безплатні візи та безплатний переїзд до Москви і з поворотом. Дано їм також удержання. А все те — для закріплення більшовицько-чеського збратання.

НЕ ЗРЕКЛИСЯ ВІЛЬНА!

КАВНАС (Литва). — Литовський уряд настає, щоб наново були зачаті переговори з Польщею у справі Вільни, їхньої історичної столиці. Це Польщі не до вподоби.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА

Те, що тепер діється на українських землях під Польщею, є цілком відмінне від того, що було досі, коли йде про польський наступ на українське життя. Бували часи, коли арештовано маси наших селян і інтелігенції й вивожено їх до таборів інтернованих, відомих під назвою "таборів смерті", чи запроваджено їх до тюрми. Були "пацифікації" й іншого роду варварства. Та все те є нічим супроти тої протина української політики, яку розвинула Польща в часі "нормалізації", себто польсько-української угоди. "Нормалізація" це залом в українським протипольським наставленні. Залом особливо шкідливий тим, що польське громадянство й польський уряд використали його на те, щоби при його допомозі перемістити справу нищення українства у законну систему. І так, як винищують жидів у Німеччині систематично, при допомозі закону й урядової машини, так тепер робить те саме Польща з українцями. Вона усунула українців з урядів, а тих, що залишилися, попереносила з українських земель, або стероризувала. Терором пробує вона зламати українське духовенство. Своєю податковою системою і колонізаційною політикою пробує довести і здеморалізувати українського селянина. А тепер повела окрему нагілку на українського промисловця і ремісника, бо хоче довести в зародку зростаючу організаційне життя українського робітництва. Як відомо, польська влада взялася розв'язувати по цілій Галичині організації українських робітників. Між іншими відкрила товариство українських робітників "Сила" у Львові, що має в своїх рядах 2,800 українських робітників. Чому це стається? На те можна знайти відповідь у "Новім Часі" (ч. 93), де пишеться, що згадав товариство в короткому часі дуже гарно розвинулося, що потворило професійні секції: кравців, столярів, металівців, будівельних робітників, шевців і масарів та задало організувати секцію пекарів. Це товариство зорганізувало т. зв. Робітничий Університет, у якому навчали визначні українські науковці сили, а його домівку відвідували кожного дня коло 400 членів-робітників. У ньому діставав приміщення український безробітний скиталець, виселенець, тощо. У ньому панувала лад і порядок. І через те воно зростало й набувало впливу, що й запечатало його долю. Польська влада визнала його політичним. Бо розвивалося!

Та є ще один диявольський бік теперішнього польського наступу. Виявилось, що польська влада пильно слідить за боротьбою між українськими партіями і торами чи організаціями. Їй вистарчить, коли одна українська газета накинеться на якусь нашу організацію чи установу за "політику", щоби потім розв'язувати дане товариство як політичне під замітом, що воно не повинно статуту вести політики. Значить, як їм треба, то прикривають свій злочин, мов на глум, українськими руками. Чи це не вказує на те, що треба вести негайно радикальні зміни в нашій боротьбі між собою і в боротьбі з Польщею?

ПОЛЬСЬКА ДИЧА ВИКОНУЄ СВОЮ ІСТОРИЧНУ КУЛЬТУРНУ МІСІЮ

Від редакції: Отсе подаємо звіт кореспондента львівського "Нового Часу", в якому він намагається в обережний спосіб описати вислід "демонстрації" польської молоді й польського громадянства, котра відбулася в Золочеві 20 квітня. Кореспондент міг прибути до Золочева доперва 9 днів по тій демонстрації, коли вже, річ ясна, затерлися деякі сліди польського варварства. Очевидно, що кореспондент добре здавав собі справу з того, яка тяжка жде його кара відповідно до нового польського пресового закону, якщоб він подав якунебудь неправду. Та й те, що тут передаємо, було сконфісковане, а число "Нового Часу" з 30 квітня 1938 р., у якому був цей звіт, знищене. Та нашої редакції вдалося дістати такі одні оригінальні числа "Нового Часу" з 30 квітня. Саме з нього передруковуємо без усяких змін нижче поміщену статтю.

В Золочеві.

Стільки всякого роду відстей, правди й неправди, переверчень, а то й сплетень кружляє тепер у Львові й по краю на тему Золочева, що Редакція "Нового Часу" справді добре поступила, що вислала свого співробітника розвідати справу на місці.

Ще й день — як кажуть — "видав" напричуд гарний, справді весняний, соняшний і теплий. Аж мило на світ глядіти!

Сліди подій у Золочеві зперед Великодня (з передвечір'я середі 20-го квітня) залишилися здебільша досі, хоч проминуло вже 9 днів.

Дім Т-ва ім. М. Шашкевича цілий знищений. Точніше: в ньому всі шибби повивані. Глядите й маєте враження пожежі, або чогось подібного! Та пожежі тут не було. Входили до середини й бачите, що було.

В Повітовому Союзі Кооператив, що є в згаданому домі (в партері), порозкидана обстановка. Ранені й побиті урядовці. Тут і стріляли. (Напасники розлили оцтову есенцію й від її запаху вікни втекли!). На першому поверсі — вид, що нагадує вам живцем узяті сцени з перших, іще гарячих днів революції в колишній Росії,

або перші сцени з польської фільми "Пані Валеска". Велика сая, що нею заряджує Т-во ім. М. Шашкевича, здемольтована. Куртина зовсім подерта й обдерта. Лямпи й вікна знищені, розбиті на дрібні кусні.

В "Українській Бесіді" все знищене таксамо. Портрети подерті. Подертий Франко, Шевченко, Грушевський і т. д.

В "Музичному Інституті ім. Лисенка" такий самий образ. "Культурному" напасникові перешкоджав фортепіан і перешкоджало піаніно. Знищив він їх, як видно, залізними ломом й сокирами!

Потерпів чимало також місцевий "Сокол". (До кімнати з музичними інструментами не дісталися напасники).

Усі прикраси, столи, крісла, двері й т. п. — все тепер виглядає як одна руїна, як одно румовище. (Місцеві мають анімки!)

Ідемо до Української гімназії "Рідної Школи", якої не пощадили напасники.

Дирекція заведення докладає тут усіх старань, щоб якнайшорше довести до будьякого порядку й будинок і внутрішню обстанову й акти та документи заведення. Напасники понищили всі шибби гімназії, одну бібліотеку, всі образи й прикраси по класах, а в дирекційній кімнаті стягнули зі стіни килим, що на ньому були й образи державних мужів та державні емблеми. До кабінетів, на щастя, не попали. За те всі акти й документи гімназії повикидали "на всі вітри", в болото, крізь вікно! Треба було багато праці й зусилля дирекції заведення, щоб довести здебільша опісля зібрані акти й документи до якогось ладу. А тут іще й матура в гімназії. Уже такі цими днями... Учнів, на щастя, в критичний день звільнили вчас дотому. Втратили тут, як на "Рідну Школу", великі: півтори тисячі злотих. Слід громадянству краю про це пам'ятати!

У п. п. Купчиків — у кравця й фризера — здемольтовані їх локалі. У першого знищена м. і. машина до шиття, у другого — фризирське приладдя. Кравець М. Купчик і його жінка арештовані. У них трапилася пригода, що в ній пожив смерті поліційний агент. Убивник цього агента втік.

Вісті, що кажуть, наче би п. Купчикова збожеволіла, виявляються неправдивими.

Зовсім знищена міська золачівська споживча кооператива "Хлібороб". Вона тепер (9 днів по факті) ще замкнена. Саме має прийти суди сьогодні урядова комісія, щоб устійнити втрати.

"Українка", що в його домі має приміщення згадана кооператива "Хлібороб", виїшов ціло. Напасники не могли відтертися до середини, бо вчас замкнуло двері й затарасовано їх столами й лавками!

Жахливе знищення виявляє 7-микласова Народна Школа "Рідної Школи" ім. М. Шашкевича. Тут знов одно румовище з печі й приладдя — голівно в кімнаті управителя. В усіх класах понищені вікна, повивані шибби, подерті різного роду образи, поломане приладдя, поколені сокирами шафи з книжками та науковим приладдям.

У пресі появилася вісті, начебто події в Золочеві, це був — відрух підчас похорону згаданого вбитого агента! Це неправда! Це не був ніякий відрух. Це був зорганізований свідомий напад. Так на похорон ніхто не йде з сокирами, чи з залізними ломом! А їх сліди видно по шафах, лавках, кріслах, столах, дверях і стінах золачівських установ.

Знищений у деякій мірі й "Сільський Господар".

Знищена вікни й "Українська Бурса" ім. Гр. Кузьми коло церкви св. Миколая. І тут шибби всі вибиті, обстановка поломана, вікна поломані, портрети подерті й побиті, стіни облиті пом'яками. Учні, на щастя, поховалися в критичний час. Тут стверджено, що в нападі брали участь польські гімназисти й корпоранти!

Цілу справу попередили великі клепсидри, у виді відозв від різних польських організацій, здемольтовані в крайню агресивному тоні. Була також перед згаданими подіями нарада польських організацій у польському "Соколі".

Тепер приїхав до Золочева делегат з міністерства внутрішніх справ у Варшаві й веде слідство. Покинуть пошкодованих і свідків. Комісії провірюють справи на місці. Хто нападав, місцеві громадяни знають точно. До речі, в Золочеві є коло 13,000 населення, в тому числі понад 5,000 українського, 5,000 жидівського і коло 3,000 польського. (В числі цього остан-

нього вже є всі адміністраційні урядовці з родинами).

Загальний настрій українського громадянства бадьорий. Українське громадянство велось ввесь час і ведеться тепер зовсім коректно. Є чутки про деякі намагання ввести заколот на селі, але ці чутки невірні. Село занадто свідоме, щоб далось "взяти" на такі "експерименти".

Вісті, що їх свідомо розсіває шовіністична частина польської преси, будьтоби відбулися або відбуваються в Золочеві масові арештування й ревізії в українських діячів, неправдиві. Цього нема, а такі вісті — це задушевні бажання згадані частини польської преси.

Аж на приказ воевідської влади поліція зробила вікни порядком у Золочеві.

Загальну втрату в майні обчислюють на коло 10,000 зл., отже на суму, що на наш час і й наші умовини — велика. Край повинен це зрозуміти.

Аж тепер населення витягає висновки з фактів. Що осягнули? Знищення нашого дорібку? Дасть Бог, відродиться ще!

А морально? А хто втратив морально?

Говорять, що головним мотивом подій була зависть, що живемо й розвиваємося! Але

як назвати руйнування фортепіана? Піаніна?

А вже послухайте, що говорять педагоги! Вся праця польських кураторів, інспекторів, директорів, а то й учителів взагалі над дитвором в примирному дусі — де ця праця тепер? Що бачать діти?

Події в Золочеві перекреслили багато справ і дали почин іншим, новим. Одно є факт: цим робом ніякі шовіністи не вирішать ні національної, ні соціальної справи! А ця остання є не менше гостра, як перша.

Якщо глядіти на золачівські події з трохи ширшого становища, зо становища, що з нього ясно, що діється в Польщі й поза нею, — треба сказати, що ці події характеристичні для нервовості й хаотичної та нерозумної поведінки чужинного елементу між нами.

Безперечно, воно досить прикро, що згаданий вуличний чужинний елемент поважується вживати нас як об'єкт свого нерозумного ескепментування!

Всі розуміємо безглуздя й нонсенс, а також моральну низькість таких подій.

Від влади маємо право вимагати охорони порядку й безпеки майна та людського життя.

ПРО ПОЛЬСЬКО-РУСЬКУ РАДУ ТА ПРО "СПОЛЬЩЕНИХ РУСИНІВ"

(Пригадка з історії польсько-українських взаємин).

Серед шуму світової бурі (революції 1848 р.) українці після довгої недолі постановили віпнутися за свої права та показати світові, що могила, яку поляки копали українцям, ще не всіх проковтула та що це остався здоровий пені. Від того часу поляки стали роздумувати над тим, якби то перешкодити українцям у їх плянах. І тому рішили, щоб усі спольщені русини, які до польської Ради давніше приступили і всією душею вже стали поляками, виступили як русини та оснували Польсько-руську Раду. І так 25. травня 1848 р. скликали вони у Львові першу нараду в редутовій залі старого театру. На нараді ті розглядали петицію українців до царя з 19. березня, розводилися над тим, що "Руська Рада" (або, як вони зі прозвали, "Святоюрська"), не є голосом руського народу, лише голосом касті священників і партізанів бюрократії, що "не мала і не має права проголошувати себе представництвом волі руського народу"; говорили, що "петиція ця незгідна з правдою", що "несправедливо говорити вона про добродійства австрійського уряду для руського народу", що "про такі добродійства ніхто не знає", що "петиція дихає невірністю, яке не пристойть вільному й розвиненому народові".

Вкінці, щоби бодай про око виглядало, що вони русини, певняли, що вони годяться з умовинами тієї петиції, однак — мовляв — умовини ті ще не дадуться здійснити; руська мова ще не розвинена й тому мусить піддатися польській. Таке то було перше діло "Польсько-руської Ради". Присутні поляки оплескували завзято такі шовіністичні промови.

Одначе українці вже й тоді, себто 90-літ тому, вірили в підслівні слова поляків. І так у "Зорі Галицькій" ч. 4. з 6. червня 1848 року преуменьатор із провінції пише: "Я приїхав із села і був на всьому цьому присутній. І до", і т. д. За 90 літ не навчилось мене, що поляки з тими спольщеними русинами, а чи сказав би хоч раз перед світом: "О бідна й нещаслива моя руська земле! Чи зідхнули ви хочаб половиною ваших грудей над бідною, темною, гіркою долею руської дитини? Братя! Вам Польща на умі, вам у душі Польща, вам у крові й кості її доля, за руську долю ніхто з вас до нині не обзивався, гадочки не кинув у світ."

"А коли згадка про руську мову, то чи бесідували ви коли нею, чи признавалися коли до тої, як кажете, шорської преепростоті, жебрачої мови?" І коли поляки переконалися, що українці якось не спішались вступати в члени "Ради польсько-руської", перенесли її "Собором Руським", що легше перетягати українців на "поляків". Себто зробили так, як той вовк із байки, що то, щоб легше міг ловити вівці й їх пожирати, надагнув на себе овечу шкуру...

І чи не повторюється історія? Бо і тепер у відродженій Польщі, коли то через лиху долю судилося й українцям потрапити під польську владу, творять вони ріжні "Згоди", "Польсько-українські комітети", на Волині ще, "Млода Вєсь — Молоде Сєна всьому цьому присутній. І до", і т. д. За 90 літ не навчилось мене, що поляки з тими спольщеними русинами, цілі.

ХВИЛЯ ПЕРЕД СМЕРТЮ

Було це в середині пралісу, де ми сиділи на великій гумовій фармі. Нас було три: я, мій помічник Грагам і англійський капітан Тудор, що приїхав до нас на лова. Правду кажучи, ми крім ловів не мали в цій порі ніякого заняття. Тигрів було в цій околиці дуже багачко, та вони майже зовсім не чіпали людей. Зате клопіт був зо слонами. Їх стріляти не вільно без позволення, яке коштує... дрібницю, а саме коло 1,400 зл. Тобто для нашої бідної, управителя фарми, це була задорога забава. Дійшло до того, що слони нападали на наші плянтації і торощили все, що їм під ноги попало.

Одного дня прийшов до мене начальник найближчої громади і заявив, що в його селі велитеський слон, який ходить одинцем, зробив нечувані шкоди на полях. Крім цього напав він за селом на двох людей, вхопив їх трубою, підніс угору, пробив велитеськими клами і, кинувши під ноги, розтоптав їх на мазюку. Напад відбувся так несподівано

й скоро, що оба тубильці не могли ніяк утекти. На другий день, слона не було видно. Одначе третього дня він знову прийшов до села, знищив кілька хат, убив трьох людей і шез у пралісі.

Ця сумна вістка була нам на руку. В цей спосіб, тобто в обороні села, могли ми мати дешеве полювання на слона. Наш гість Тудор мусів, очевидно, взяти участь у ловах. Зате з нас двох мусів один лишитися вдома; ми тягнули журуб і я, на жаль, остався в хаті.

Раннім ранком виїхали Грагам і Тудор у дорогу. Небагато їм удалося віднайти сліди слона. Відучи по слідах, направили на довезну луку, вкрити високою травою лялян, що в ній чоловік зовсім губився. Ненадійно провідник мисливців задержався. У віддаленні двадцятих кроків стояв великий слон і, вимахуючи трубою, пхав нею до рота листів з корчі та траву.

Оба тубильці, що несли рушницю, вилізли на недалеке дерево і приглядалися до

дальших подій, які скоро розігрались небажаним темпом та наслідком. Трава й корчі заслонювали долішню частину тіла слона. Тому мисливці мусли підікрастися ближче. Одначе тут це було неможливе і слон був би їх завчасу побачив і або був би втік, або — що правдоподібно — атакував би на непригідній місці до оборони.

Слона можна вбити кулею, стріляючи крізь око, або по верх труби, де має мале заглиблення. Тільки стріл у ті два місця може бути смертельний; все інше тільки роздотить велитця і він, заки мисливці знову вистрілять, вже знов вихор прижене до свого ворога і розтопче як червака.

Грагам хотів спровокувати слона до нападу й тому вистріляв до нього, ціляючи в хребет чи паз у корінь хвоста. Слон упав на коліна, одначе за хвилину був уже на ногах і, обернувшись, кинувся з диким ревом на мисливців.

Звичайно слони нападають зо звиненою трубою. Цей робив інакше. Він підніс трубу високо вгору, немов хотів зашлонити нею слабе місце по верх труби. Отже мисливим не

оставалось нічого іншого, як стріляти в трубу, щоб її переломити і трапити слона в найслабше місце. Бо трапити його в око в часі бігу, це було неможливе.

Капітан Тудор приложив рушницю, вистріляв і... цик. Рушниця мовчала. Тудор "заглядає до середини і з жахом бачить, що рушниця ненабила; набой має носій рушниці, що сидів яких 40 кроків далше, на дереві.

Мов закамений стояв Тудор і дивився, як слон жене до нього. Тоді Грагам стріляє з кріса раз-у-раз; вже вистріляв увесь магазин, всім набоям, але слон біжить до нього, не здержуючись.

Грагам не має вже часу заложити новий магазин; кидається взад, біжить до дерева, де сиділи носії рушниць. Тільки Грагам хотів сховатися за грубе дерево, коли слон уже вхопив його трубою поперек і підніс догори. Струми текла кров з труби велитця, який на хвилину став спокійно, немов надумуючись, що має зо своім ворогом зробити.

В цій хвилині крикнув провідник з дерева: Пане, уважай! Грагам, що мав руки вільні, схопив мотузку, який кинув

йому провідник. Як дитина пралісу, цей тубильці, привичаний до небезпек, не стратив голови, але в одній хвилині мав готовий план рятунок. Одночасно сильною галузкою заїхав слонови в рот так, що слон випустив з труби Грагама, щоб викинути галузку з рота. В цій хвилині тубильці висмикнули Грагама на дерево. За хвилину слон упав неживий на землю. Якби Грагам уже не був на дереві, то слон, падаючи, був би певно його придавив своїм тягаром на смерть.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

О. Яремко, Філадельфія, Па. — Це урядовий протокол на рад головного уряду У. Н. Союзу. У справі поясненя треба звертатись до головної канцелярії У. Н. Союзу, бо там можна дістати офіційну й достовірну відповідь, а не в редакції.

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N., Inc.
P. O. BOX 1014,
CHURCH STREET ANNEX,
NEW YORK, N. Y.

Чеки й почтові перекази вписувати на ім'я
NICHOLAS MORASZKO, Treasurer.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗДОРОВІ, ЯК БИКИ?

Група лікарів, що розслідували стан здоров'я студентів американських колегій, предложила Американській Молодечій Комісії свій звіт, і в ньому доказує, що стан здоров'я американської університетської молоді лише багато до бажання.

З 4,716 студентів, котрих ці лікарі оглянули, розслідили, коло 30 процентів терплять від недостатньої ваги, а другі 5 процентів мають за велику вагу. Багато студентів мають слабкий зір і не мають відповідних окулярів. Багато мають хибну поставу тіла. Найважливіше може, що з усіх студентів, котрі приходять до американських колегій, принаймні одна третина заражена сухотами. Очевидно, лікарі радять почати серед студентів завзяту кампанію за поправу цих обставин.

Коли так дється серед американського громадянства, то як же треба бути обережним до здоров'я іншим людям, головним старшим віком, що працюють багато тяжче й живуть серед багато більше нездорових обставин!

РОЗВОДИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ.

Інший розслід про життя молоді в Америці взявся за розгляд розводів серед подружених студентів.

Порівнювали саме число розводів серед подружених студентів і студенток у так званих колекційних школах (до котрих ходять хлопці й дівчата) з числом розводів серед подружених студентів, що ходять до шкіл виключно хлопчачих, та подружених студенток виключно дівочих шкіл.

Вислід показав, що серед подружених студентів, що виходять з виключно хлопчачих шкіл, та подружених студенток, що виходять з виключно дівочих шкіл, є багато більше розводів, ніж серед подружених студентів і студенток, що виходять з колекційних університетів.

З цього виводили роблять висновок, що колекційні школи є нормальніші від виключно дівочих і виключно хлопчачих шкіл.

ЯК ПЛЯНУВАТИ ШКОЛУ?

Одна новостворена колегія взяла вислід цього розсліду під увагу: при вирішенні питання: чи відділяти в школі хлопців від дівчат, чи дозволити їм ходити до школи разом?

На основі цього розсліду заряд колегії рішився на колекційну систему.

ПОЩО ШКОЛА?

Президент цієї нової колегії, розмовляючи про неї з газетярками, спитався їх: «А якби так вам прийшлося планувати колегію для молоді Америки, що вважали ви за суттєво признаку?»

Як декотрим газетяркам це питання видавалося простим, він спитався далі: «Наприклад, яку ціль мала би мати школа? Чи малаб вона приготувати учнів заробляти на життя, чи жити?»

І тут багато газетярів побачили, що вони впустили більше, ніж могли квітнути. Як школа береться приготувати учнів для професії, то навчається учнів того, що їм треба для їх намірених звань: права, медицини, інженерії, варення, чи голення. Як школа вчиться виховувати студентів жити, то мусить учити малою не всього. Фахова школа часто закриває перед студентом складні питання життя, а життєва школа їх розкриває. Учень фахової школи вчиться математикі, історії, хемії, мови, тощо, а

учень другої школи мусить навчитися, як жити, як шукати роботи і її затримувати, як працювати з самозадоволенням, як покористуватися дозволами, як оцінювати штуку, і таке інше.

ШКОЛА ДЛЯ ЛІНИВИХ.

Очевидячки, ці думки йдуть у розріз з нашими дотеперішніми поняттями. Ми прийняли стару думку, що школа має лише навчити професії, знання. Про те, як жити у світі, ми від школи науки не ждали, а бо приймали вигідно те, що хто навчиться якоїсь професії, той уже навчиться тим самим, як у світі жити.

Тому ми так дивуємося, коли побачимо людину з високими школами, яка не знає, як у світі жити. Як у драмі Карпенка Карого мати дивується своїй дочці: «І в гімназію ходили, а грибів смажити не вмієш!»

Школа, що береться лише підготувати для професії, це проста школа. Вона береться на легке діло. Така школа знає, де її завдання починається і де кінчиться. Школа, що береться підготувати учнів до життя, не знає ні початку ні кінця свого діла; бо наука життя це процес, розвиток, що починається там, де життя починається, себто при народженні, а кінчиться там, де життя кінчиться, себто при смерті. Або, як наші народ каже: «Людина вчиться ціле своє життя і вмирає дурнем!»

З УКРАїнського ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Діяльність від. 42 С.У.А.

Філадельфійське організоване жіноцтво не спить, а проявляє народну роботу. Тут маю на увазі один найбільший жіночий відділ С.У.А., ч. 42, «Дочки України». Він має коло 150 організованих членок. Недавно згаданий відділ у Квітну неділю давав театральну виставу «Свекруха».

Песу відіграли аматори дуже добре. Оплескам не було кінця. Головну роль свекрухи грала пані Григорєв. Вона відіграла свою роль дуже добре. Другу важну роль грала пані Рій, що також виявилася добре. Далі брали участь у грі: п. Моклюк, В. Бойко, І. Кицинюк, В. Костюк, панна Марчук. Всі вони виявилися добре з своїх ролей. Їх мова була чиста і добре виголошувалася. Режисерувала пані О. Лотоцька. Ця вистава була так добре підготована, що добре було, як би її влаштувано і по інших місцевостях. В тій справі заінтересовані сторони моглиб засягнути інформації в самій режисерки.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклін під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріальний успіх. Виставу відвідували не лиш українці, але й американці. Вони подивлялися українські речі і деякі з них купили собі. Членки приносили що ввечора на виставу.

„КРИВАВИЙ ПОВІТ”.

Так називають звичайно повіт Гарлан у Кентокі, бо заходи робітничих юній організувати там робітників усе кінчилися кровопролиттям. Цими днями почався у тому повіті, в місті Лондоні, процес за ці криваві події. На суді стають урядники вуглевих підприємств, обвинувачені за вбивства, схоплювання осіб, підпал. На образку: направо, МекМергон, федеральний прокуратор, що обвинувачує; наліво, бувший федеральний суддя, Чарлз Досон, що обороняє.

країнські печива, щоб погостити прийнятих на виставі і щоб заробити для організації гроші. З того прийшов гарний прихід. Деякі з членок виконували свою роботу з повсякденної. Найбільше поклала труду пані О. Лотоцька. Вона що ввечора приходила на виставу і давала чужинцям усякі потрібні пояснення. Та заслужили притім і інші членки, і їм усім належить подяка.

Ця вистава всіх переконала, що нема чого так боятися влаштовувати виставу. Треба мати тільки трохи охоти й відваги.

Членка.

ФОТОГРАФІЧНІ КОПІЇ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПАПЕРІВ НЕВАЖНІ

У зв'язку з недавню початими заходами кількох стейтів за виключення не-громадян з рядів Народної Оборони і Фльотної Міліції преса донеда, що в однім випадку стейт-вербункові урядовці дістали наказ вимагати від осіб чужинського роду, що бажають вступити до війська, щобі предклали фотографічні копії своїх громадянських паперів.

Розпорядок, за котрим зроблено домагання таких фотографічних копій, був безперечно виданий через недогляд і без попередньої перевірки федеральних приписів до тичох справ.

Секція 75 карних законів Злучених Держав приписує різну заборону „друкувати, фотографувати або якимнебудь іншим способом причинитися до роблення друку, фотографії, якого відбитку чи відтиску” посвідки громадянства. Хоч ця заборона звернена проти тих, котрі мають на думці вживати знимок таких паперів до картидних цілей, то виріб фотографічних посвідок громадянства для якоїнебудь цілі вважається безправством.

З урядових кругів було повідомлення, що розпорядок, друкований у часописах до-

точно фотографії сертифікатів громадянства, був поправлений. Апліканти чужинського роду, що бажають записатися до стейт-вербункової Народної Оборони або Фльотної Міліції, будуть обов'язані предкласти на доказ свого громадянства свою оригінальну посвідку. Хтож набув громадянство через натуралізацію свого батька, той мусить виказати його „другими паперами”.

Виключування не-громадян з стейт-вербункових організацій приходить внаслідок спротивного закону конгресу, прийнятого останнього листопаду, у зв'язку з призначенням федеральних фондів на Народну Оборону. Той закон забороняє вживання грошевих засобів з федеральної каси на платні не-громадян, членів Оборони або Фльотної Міліції. ФЛС.

ВІДОЗВА ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ІЗ ЗАДНИШІВКИ.

Хочу піддати всім односельчанам із села Заднишівка такий план: Відомий наш артист-малюв Іван Кучмак, котрий тепер перебуває в Нью Йорку, а котрий також походить із Заднишівки, намалював гарний образ з нашого рідного села. На тому образі немов живе стоїть наше село. Дивлячись на нього, пригадується кожна хата, кожна вулиця. Бачите церкву, цвинтар і наші гарні подільські поля з достиглим збіжжям. Краєвид дуже гарний. Добре було, щоб ми набули цей краєвид десь до якого Народного Дому, або навіть до музею в Стемфорд, в якому ми моглиб залишити гарну пам'ятку для наших дітей, які нашого рідного села ніколи не бачили. Я думаю, що там, де живе більше односельчан із Заднишівки, вони зійдуться і обговорять ту справу подробицею.

Станіслава Гурин, 451 W. 46th St. New York, N. Y.

УВАГА, НЬЮЙОРСЬКІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ!

Комітет Союзних Відділів в Нью Йорку скликає на ВІВТОРІК, 24. ТРАВНЯ ц. р. до Народного Дому при 217 Е. 6. вул. З Б О Р И в справі влаштування в Нью Йорку СОЮЗОВОГО ЗДВИГУ.

Початок зборів в 8. год. вечором. Проситься всіх урядників місцевих відділів У. Н. С. прийти на ті збори. На зборах можуть теж бути присутні члени У. Н. С.

ЗА КОМІТЕТ: Е. Ляхович, голова; П. Кучма, секр.

З МУЗИКИ.

МАРІЯ СОКІЛ В АМЕРИКАНСЬКОМУ РАДІО.

Наша славна співачка Марія Сокіл одержала запрошення на виступ від найбільшої американської радіо-компанії „Нешенел Бродкестінг Компані”. Цей виступ відбудеться найближчої неділі, себто дня 22-го ц. м. Пані Марія Сокіл буде співати з оркестрою зо стайї WJZ від години 3 до 3:30 пополудні.

УВАГА! УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! ЗАХОДОМ СЕСТРИЦТВА ПРЕСВЯТОГО ПОКРОВИ ВЛАШТУЄТЬСЯ ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ У СУБОТУ, 21. ТРАВНЯ 1938 (SATURDAY, MAY 21, 1938) У NEW OAKLAND HALL, Cummins Highway, Mattapan, Mass. Початок у годині 7. вечір. Шановні українці та українці! Наше Сестрицтво заслугоє на Ваше подяку з тої причини, що воно, несучи поміч своїм членам, рівнож асе помагає всім українським установам на Рідній Україні. Тепер ми маємо честь запросити Вас всіх місцевих і позамісцевих українців до численної співучасті в нашій забаві. Приходять самі й кланче знайомих. Будуть смачні перекуски, а до танців буде пригравати добрий музикант. Комітет Сестрицтва.

Regardless of Price
NO BETTER WHISKY
IN ANY BOTTLE

QUALITY WHISKY SINCE 1823

5122 Wilson Distilling Co., Executive Office,
New York, N. Y. Blended Whisky, 40 proof.
75% neutral spirits distilled from grain.

Зрозумів.

— Пане кельнер! Що це ви мені подали? Це має бути курка? Так це шкіра й кості!

— А ви хотіли також піра?

Жінка.

Жінка — сказав один знавець — в однім лише випадку скаже добре про другу жінку: коли хоче зробити на злість третій.

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ ВИГОДИ СВОЇХ ЧИТАЧІВ

Пропонує „СВОБОДА”

МОНЕТУ СОЦІАЛЬНОГО

★★ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ★★

(SOCIAL SECURITY COIN)

Є ЦЕ ПОСТІЙНИЙ, ТРИВАЛИЙ, КРАСНИЙ, ЗОЛОТИСТИЙ РЕЕСТР ВАШОГО НУМЕРУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

передній вид монети

відворотний вид монети

Правдива монета має в промірі 1 1/4 цалі

ВАШ власний індивідуальний номер виписаний на золотистій монеті. Вигляд золота гарантований. Не позолочувана. Буде тривати ціле життя.

У додатку до цього, як згубите свою монету, знаходець може кинути її до котрінебудь поштової скринки й вона буде вам відослана Краєвим Реєстраційним Бюром у Нью Йорку, безплатно для вас.

В ЦІЛОМУ КРАЮ ОГОЛОШУЄТЬСЯ ЦЕ ПО \$1.00

“СВОБОДА” УМОВИЛАСЯ З КРАЄВИМ РЕЄСТРАЦІЙНИМ БЮРОМ у Нью ЙОРКУ ДОСТАВЛЯТИ ЦЮ ГАРНУ ЗОЛОТИСТУ МОНЕТУ ДАЛЮ П ЧИТАЧАМ ПО СПЕЦІАЛЬНИМ ЦІНІ.

З КУПОНОМ ІЛИШЕ за 49¢

Витніть цей купон і пішліть з 49 цнт. до:

SVOBODA

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи”:

Залучаю 49 центів, за котрі прошу прислати мені мою монету (описану вище, вже оплачену).

Ім'я

Ч. дому й вулиця

Місто й стейт

Social Security No.

Число Соціального забезпечення

Просимо писати або друкувати виразно. Не пропускайте ні одної цифри! Ні одної крики між цифрами!

ПРОТОКОЛ

3 РІЧНИЙ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІНаради відбулися в суботу, 18-го грудня 1937 р., в Джерзі
Ситі, Н. Дж., в домі під ч. 83 вул. Гренд.

(10)

Треба дати молоді свободу до говоріння, до праці. Немає чого боятися. Візьмем приклад: Шість років тому до Інтернешнел Інституту в Нью-Йорку прийшли лише один дівочий клуб: Український Синік Центр. До цього Інституту заходили всілякі люди з усіх сторін світу. Сьогодні там є якась українська робота кожного вечора. Одного вечора українська школа, задожена молоддю, другого український хор, третього український студентський гурток, або український танцювальний гурток (в котрому не тільки своїх танців учасники, але й танців усіх народів, щоб можна свої ліпше пізнати). Є дискусія, бал, концерти, вистави. Американські провідники цієї інституції всіх народів кажуть, що українська молоддь найбільш "успішна", найбільш поступлива. Т. д. Все те молоддь зробила без опіки старших. Вона все те зробила, бо любила це робити. Коли американці говорять, що українці не здатні, то не лише на українських полі, але й на всіх інших полі. Та все, що вони там роблять, є на користь України. Про них чуєть американці й американські провідники. Але молоддь, котра там "гуртується", часто чує від старших, що вона не українська, що вона не хоче вчитися вільної України, що цурається українців. І то тому, що не є організована в Українському Домі. Кажуть, що вона нічого не робить. Може ця молоддь не говорить багато про себе, або не виступає за загальною "формулою", але вона своє робить. Це та молоддь, котра робить поступ, бо має вільну руку, має вільний голос.

Також треба пам'ятати, що коли кажемо, що наша молоддь культурно нижча, то подумаймо, скільки грошей вилано до краю, а скільки грошей призначено на молоддь тут. Ми не маємо на думці перестати вислати жертви до краю. Ні! Але чому ж нам не дано більше фондів тут, де з ними можна щось зробити? Тут є нагода. Тут нас ніхто не переслідують. Тут є школи. Чому ж не зібрати фондів на висилку нашої, тут родженої молоді до краю на студії і досліді? Чому не призначено більше фондів для молодечої акції? Як це будеться робити, то треба питати молоддь. Треба нам допомогти вивчити "Сошел воркерс", бо нам дуже цього треба. Навіть треба думати про "сошел інституції" для наших людей.

Коли будемо чесніші з собою, коли будемо критичніше дивитися на нашу активність, коли будемо конкретніше робити, то прийдемо до ліпшого порозуміння і до ліпшого поступу. Нам, молоді, не треба говорити що дня, що хвили, що ми повинні любити Україну, що ми повинні боротися за неї. Ми її також любимо. То пригадай річ. Лиш ми ро-

бимо так, як нам можливо. Як виростемо на здорово думуючих людей, культурних, котрі можуть собі самі помагати; коли знайдемо наше місце в світі, коли вивчимося; коли будемо знати якнайбільше про нашу Україну; коли будемо живі й ясні громадяни, то ми самі станемо добрим прикладом для українського народу і для Америки. Дайте нам нагоду, а побачите, що будете з нас горді.

По рефератах отворюється широка дискусія, у якій беруть участь представники старшого й молодшого покоління.

Адв. Цільник: Погоджуюся з виводами О. Ревюка. Українська молоддь замало інтересується українським життям, а більше американським. Проблема відношення молоді, родженної в імміграції, до землі батьків є універсальною, не тільки українською, і її годі розв'язати дискусією на одних зборах. Молодь, роджена на імміграції, з якого народу вона не походила, має розвинути душу: одна тягне її до землі, в якій вона родилася, а друга, під впливом батьків, звертається в сторону землі, з якої походять батьки. Це роздвоєння є нещастям кожної імміграційної молоді.

Адв. Пізнак: Старші замало інтересуються молоддю. Треба йти між неї, треба з нею говорити, треба підходити до справи з її точки погляду, треба ввійти в її середовище, бо ми звичайно говоримо про молоддь без молоді. Не вистарить ствердити факт, що є зле, але треба знати середники запобігти лиху.

І. Коцюбинський: Безперечно, що роздвоєння душі є в кожній імміграційній молоді, що ця проблема є універсальною, але ми мусимо підходити до неї з українського становища.

С. Шумейко: Панна Боднар доказувала у своїй рефераті, що в усьому винні родичі, що молодіжці тому не виявляють активності в українському житті, що старші гальмують її розгону сил. З таким твердженням не можу погодитися, а навряд хочби так було, то це не оправдує бездіяльності молоді. Молодь має свої права й повинна їх використати. Чи в краю не заборонявали часто старші йти молодим на війну битися за Україну, а вони проте пішли й боролися.

Д. Галичін: Панна Боднар, звалюючи виключну вину на родичів, понизила американсько-українську молоддь. З її реферату виходило, що наша молодіжці даремно ходила до американських шкіл, бо нічого не навчилася і тримається не вільно того, що скажуть батьки. Виходило з цього, що молоддь є не вільним батьків; тимчасом справа має бути майже зовсім навпаки: саме в Америці молоддь є вихована в такому почутті свободи й індивідуальності, що

родичам тяжко вдержати її в карбасі.

Д-р Демидчук: Важне є, чи молоддь хоче цілком відлучитися від старших, чи буде вести далі зачатковану старшими працю, хоч і трохи відмінними шляхами чи методами.

Панна Марія Кусий: Молодь, яка мала те щастя, що виховалася в демократичній Америці, набула освіти, більшу від своїх батьків, яка живе в багатих кращих обставинах, як і батьки в краю, має право й повинна вчити навіть родичів, коли йде про українські справи. Коли вона не може чи не хоче цього зробити, то поносить за не вину.

(Далше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО-ЙОРК, Н. Я. Місячні збори Бр. св. Володимира, від 130, відбулися в суботу, 21. травня, в годині 8. вечір, в У. Н. Домі 217-219 1ст вул. Обов'язком всіх членів є прийти на ці збори. Напоминаємо довгочасних членів виплатити свої задатки. — Антін Карпович, рек. секр.

МІЛВІД, Н. Дж. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від 347, відбулися в суботу, 22. травня, в годині 2. пополудні, в галі, де звичайно. На цих зборах буде роздана дивиденда чеків. Проситися всіх членів прийти на збори і забрати чеки. Довгочасні члені мають прийти й виплатити свої вкладки. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчук, секр.

ПЕРТ-АМБОР, Н. Дж. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від 104, відбулися в суботу, 22. травня, в годині 3. пополудні, в Народному Домі. Проситися всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до погодження. Напоминається довгочасним членам, щоб виплатити свій довг, бо в противному разі будуть суспендовані. Кожний член на цих зборах отримає дивиденду від У. Н. Союзу. Просимо всіх членів, щоб привели до одного нового членів, чи то до старших, чи з дітей, а ми радо їх приймемо до У. Н. Союзу. — М. Вітвіл, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

НЬО-КЕНСІНГТОН, П. А. Важні збори відділу 296 відбулися в суботу, 22. травня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі, 4. Евея і 14. Вул. в Арнольді, Па. На цих зборах буде роздана дивиденда чеків, котрі ми отримали від У. Н. Союзу як дивиденду. Важне є, щоб кожний член знав, що чеком, котрий член отримає як дивиденду, не може платити місячної вкладки до Союзу, але мусить мати готівку. Повідомляється також членам, що вкладки будуть приймати тільки на зборах в У. Н. Домі, бо уряд не буде більше за вкладами ходити. Почавши від суботи 22. травня член, що задолжав один місяць, буде суспендований, бо відділ не має зв'язки за члена задолжати. — І. Балабан, предс.; В. Калиновський, секр.

АСТОРІЯ, Л. А. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від 5, відбулися в суботу, 22. травня, в годині 2:30 пополудні, в галі Укр. Дем. Клубу, 30-10 — 32 вулиця. Відділовий уряд визнає своїх членів і членів обов'язково прийти на ці збори, бо є важні справи, місцеві і Союзні. Довгочасні члені мусять заплатити свої довги цього місяця, бо кас. Братства не встиг більше давати кредиту членам. Коли котрий з них не явиться на ці збори і не заплатить довгу, буде нарахений на утрата всіх членських прав. Як відомо, головна канцелярія У. Н. Союзу призначила нагороду за організування нових членів. Отже не омийняйте нагоди; нехай кожний сповнить свій обов'язок і приведе з собою нових членів і впише до У. Н. Союзу на цих зборах. Неприйняття на зборах членів, як урядник підлягає карі згідно зі статутами. — М. Галан, предс.; А. Климшин, кас.; П. Барнич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Місячні збори Сестр. Любова, від 37, відбулися в суботу, 20. травня, в год. 7. вечір, в У. Н. Домі. Обов'язком всіх членів прийти на час. Є важні справи до вирішення. Месичні дивиденди свої дивиденди. Довгочасні мають виплатити свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Проситися прийти нових кандидатів, а ми радо їх приймемо до Сестринства і до У. Н. Союзу. Ще раз проситися прийти, бо є до читання важний лист з головної канцелярії. Пригадується тим членам, що взяли позичку на свої гроші, щоб платити проценти, щоб опісля не було нарікання на уряд, що ніколи не приймає, а проценти приймає членів. — О. Пограничин, предс.; А. Огар, кас.; Е. Калаш, секр.

ЧОНІСТАВ, О. Надзвичайні збори Бр. св. І. Христителя, від 230, відбулися в суботу, 22. травня, в годині 2. пополудні, в галі 523. В. Родун Аче. 3. годині канцелярії прийняли чеків і кожний член має виплатити по своїй дивиденді. Є теж інші дуже важні справи до погодження, як справа пішки, справа хорих членів. Отже проситися всіх членів прийти на ці збори. Кожний член має сповнити свій обов'язок, бо каса вже вичерпана і нема грошей. — Т. Пері, предс.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячні збори Бр. св. Рокоса, від 217, відбулися в суботу, 22. травня, в годині 2. пополудні, в галі, де звичайно. Приявність кожного члена є кончею, бо є важні справи до вирішення. На цих зборах має бути вибраний комітет до пішки. Члені отримають дивиденду, яку прислав Союз. Хай всі привітають, щоб виплатити свої довги, бо інакше будуть суспендовані, тож щоб потім не нарікали на уряд. — М. Бішперський, предс.; Кузьма Гунка, кас.; Андрій Іванчик, секр.

СІРАКУЗ, Н. Я. Збори Укр. Тов. Січ, від 282, котрі мали відбуватися в суботу, 22. травня, перенесено на суботу, 22. травня. Кожний член обов'язаний явитися. Неявившись член підлягає карі 50 ц. — Петро Таашинський, предс.; Іван Пуглак, фін. секр.; Виктор Осухінський, кас.; Ілля Лушак, рек. секр.

ДАРОМ ПРОБА ЛІКУ НА РЕВМАТИЗМ

Маємо знамениту методику на ревматизм, котру ми радо вивелимо кожному читачеві цього часопису, котрий напише по неї. Як ви терпите від болю в суглобах або як ваші члені штані або задухають, як вам приходить терпіти і тяжкі болі при зміні погоди — маєте ось тут нагоду поспробувати цю просту, дешеву методику, котра вже дала полегшу соткам інших.

Ми радо вивелимо вам цю методику на 7 днів на ПРОБУ ДАРОМ, і як ви хочете вжити далі, то можете це зробити за невеликим коштом. Запрошуємо вас ужити її на 7 днів даром, на наш кошт. Вишліть нам своє ім'я й адресу якнайшкоре на адресу: Rossa Products Co., Dept. O-19, 2707 W. Farwell Avenue, Chicago, Ill.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшою серпистою сталлю, коса довга — ціла, важка, поверх фунта, за одним покотанням косить пару днів. Коса широка \$2.50 з пересилкою. Перстень до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.

Замовлення wraz з гришми пошліть на адресу: 115-19

UKRAINIAN BAZAR,
97 AVENUE A, NEAR 6th STREET,
NEW YORK, N. Y.

НЬО-АРК, Н. Дж., й ОКОЛИЦІ!
ЗАХОДОМ ТОВ. М. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО,
ВІДЛІКУ 219 Українського Народного Союзу
установується

**СВЯТО
ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРІВ**
В НЕДІЛЮ, ДНІ 7 СЕРПНЯ (AUGUST) 1938. РОКУ,
У HILLSIDE GROVE PARK,
HILLSIDE, N. Y.
Chestnut Avenue.
Проситися всі громади й товариства, щоб на той день з'їхалися з усіма підприємствами.

Комітет.

ЛИШ ДЛЯ ПРИГАДКИ ВАМ
КОЖНОГО ТИЖНЯ СПЕЦІАЛЬНІ ПРОДАЖІ. ВСЕГДА СЛУШНА ЦІНА.
СУГЕСТІІ

Бондована Виска 7 літ стара	\$1.39 пайнт
Імпортований Рум	\$1.49 пайнт
Добірна Імпортвана Скач	2.49 фіфт

(3 десятилітній Джеймс Ода, Глазгов, Скотленд)
Ода Лот Кебін — 3-річна житнівка („Рай“) — \$.98 пайнт
СПРАВНА ЧЕМНА ОБСЛУГА від 8. год. рано до 12. пополудні.
Зателефонуйте: CH 3-9812 — або — WAtkin 9-2382

CHRISTOPHER WINE & LIQUOR STORE.
45 CHRISTOPHER STREET, NEW YORK CITY.
(Коду рога 8-мої вул. і 6-тої Евея.) У самому серці Грінвич Виледжу.

ЗАХАР БЕРКУТ

славна повість Івана Франка, це не романтична історія, це замешкані дії, які читають люди, що хочуть утікати від важкої сучасності. Це повість для людей, що в книжках шукають нової сили до життєвої боротьби.

Це історична повість у найкращому розумінні цього слова, себто повість, яка розяснює нам сучасне життя, показуючи нам з того життя в зеркалі минулого те, чого ми не зрозуміли би, якби нам показати в зеркалі сучасного.

Ось для прикладу кілька життєвих правд, заснованих цією великою повістю великого майстра пера:

Нехай і так, що ми нещасливі, але для чого мусимо ми бути зарадниками свого краю?

Навіть люди, що тужать за порядками без князів і влад, мусять для боротьби проти спільного ворога, дружитися й встановлювати владу.

Хто хоче, щоб інші станули за нього, той мусить стати за інших.

Коли дві віри борються за собою, важною від кожної з них є пошана для людини іншої віри.

Люди, що для класових інтересів зраджують рідний край, на ділі зраджують інтереси своєї класи.

Отсі правди це десень великої повісті Івана Франка під наголовком

ЗАХАР БЕРКУТ

а канвою, на котрій письменник виткав ці правди, служить прецікавий історичний мент в минулому українського народу, коли наші Бескиди напали дикі монголи, щоб пограбувати маєтки, закріпити людей й запанувати над краєм во віки.

У ЗАХАРІ БЕРКУТІ Іван Франко говорить не лише як письменник, але й як громадянин. Тут він не лише читача забавляє, але й освічує його, навчає й виховує.

ЗАХАР БЕРКУТ, історична повість Івана Франка, в твердій оправі — \$1.50.

Замовляйте в Книгарні „Свободи“

“SVOBODA”

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ФАРМИ
МАЛА ФАРМА 10,000 квадратних
стп, 4-комнатний
лім, у Нью-Бронксі, Нью-Джерзі,
\$790, молий заставток, \$10 місячно.
Дуже добра земля, коло школи,
кранців, церков. Щоб оглянути
місце, приїжджайте або пишть:
HAMILTON PARK REALTY CO.,
63 Park Row, Room 714, New York.

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА. Сонік з
нумерами 40 т. Чеснота горю, дуже
інтересна повість, 20 с. Тараса, історія
про молодця, котрий виріс серед
малп, 25 с. Дівчина, з котрою не по-
винно женитися, лише для дорослих
хлопців і дівчат, в українській мові;
коли не одержите цієї книжки у ва-
шої книгарні, ордеруйте впрямі від
нас. Ціна \$1. Пришліть нарахунок
10 с. марками, а решту заплатите, коли
одержите книжку. S. KULYNCH,
418 E. 9th St., New York City.

МИХАЛ Н. КОСЛОСКИ
ОБВЕЩЕННЯ І НЕРУХОМОСТІ
(REAL ESTATE)
Публічний нотар. ... Мої ордери,
Кордабельні карти ... Європейські
справи.
52 JONES STREET, NEWARK, N. J.
Tel.: Mitchell 2-9394

ЧИ ВИ НЕРВОВІ?
Знайдете полегшу на нерви, зворушення й неспокій, звиняючи
К. Y. L O
Sedative Tea Compound
проблема 5 літ, корінь, кори й м'як.
75 центів пачка.
Маємо на складі всякого роду
лічильні злілля.
S. KYLO LABORATORIES
105 — 3rd Ave., New York City.
(Рік основання 1897.)

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до
12. вечір від 6 до 8, а в неділі
рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рішучості, як далеко поза
Нью-Йорком. Вразі потреби "те-
лефонуйте до нас. Обслуга шир-
і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬО-
ЙОРКІ й ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удирейкер
Заряджує погребамі во цілі та
кількі, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-3000

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(158)

Кинувши оком назад, Тарзан побачив гурт сполоханих і на смерть переляканих чорних дівчат. Всі вони були приготувані на заріз для Каванданди, щоб своєю кров'ю продовжувати в таємничий спосіб життя кавуру. Тарзан не хотів їх лишати самих. Тому, звертаючись до них, він промовив: „Утікайте разом з нами. Коли ми звідси вирвемося, я заведу вас до ваших людей“

Після цього він знов повернувся обличчям вперед, назустріч небезпекам. Хоч кавуру були цілком здеморалізовані й порозбігалися по кутах, то проте Тарзанові втеча не виглядала легка. Передісвіс він знав, що оселя докруги окружена муром. А колиб дикуни бодай на хвилюк побачили їх безрадність, то відразу набрала б відваги.

А це був би початок кінця. Бо дикуни з великого страху вмиють нагло перекидатися у велику відвагу, та навпаки. Тарзан і товариство пустилися в напрямі виходу, коли побачили, що з нутра-коридорів почали вибухати хмари диму. Рівночасно з тим вони почували над головою тріскіт вогню. Ясно було, що полум'я охопила цілий дах.

Споглядаючи на те, Анета викрикнула: „Ах, вогонь!“ Так начеб ніхто цього не бачив. Всі вони зупинилися і втупили свій зір у Тарзана. А Браван притім приговорював: „Отсе ми попались. Як муха в окріп. Будинки певно загорілися від мотору розбитого літака“. Та кому тепер хотілось думати про те, звідки взявся вогонь? Всі думали, як би вийшли звідси.